

ZPRAVODAJ!

DIVADELNÍ HOBBLÍK & MUMRAJ! 2004

*Na dvoře divadla čteme Shakespeara,
na dvoře divadla Hamlet umírá.*

*Slunce je kulisák, staví nám kulisy,
z okna nám nadává herec jakýsi.*

*Herec, který má pět let do penze
a Shakespeare dostává nové dimenze.*

*Není tu opony a ani publika,
tady se nekřičí a ani nevzlyká,
tady je nožem nůž a krev je krvavá,
tady se miluje, tady se nadává.*

*Já sedím na klandru a ty na sudu
a každý hercem je svého osudu.*

*Nechceme angažmá, čtvrtletní prémie,
křísíme Hamleta, který nás přežije.*

Na dvoře divadla hrajeme divadlo...

/Jaromír Nohavica/

DIVADELNÍ HOBBLÍK & MUMRAJ! 2004

út 24 / 2
20:00

Slavnostní zahájení
Poklesky / Stephen Leacock
Prkno / režie Pavel Vašíček // Veverská Bítýška **DH**

st 25 / 2
8:30

Jolombo aneb Chyba lávky / Hana Klimešová
Tohula / režie Hana Klimešová // ZŠ Prušánky
/nesoutěžní představení/

st 25 / 2
10:30

Nebe, Peklo... a Ráj / D. Šperková, L. Komňacká, J. Hruška
Divadlo NAJIVNÍ / režie L. Komňanská, D. Šperková // Gymnázium Komenského Vyškov **M!**

st 25 / 2
20:00

Na správné adrese / Marc Camonetti
DS města zábřeh / režie Zdeněk Stejskal // Zábřeh **DH**

čt 26 / 2
8:30

O stříbrném talířku a šťavnatém jablíčku /
I. Karnauchovová, M. Vymazalová
"FCAS" / režie M. Vymazalová // ZUŠ Boskovice **M!**

čt 26 / 2
10:30

Piknik bezdomovců / kolektiv
Divadelní věda FF MU / režie kolektiv // FF MU Brno **M!**

čt 26 / 2
20:00

Romance pro křídlovku / F. Hrubín, D. Musilová
DS Haná / režie Dagmar Musilová // Vyškov **DH**

pá 27 / 2
8:30

Cesta na planetu Malého prince / K. Hoffmann, Ivo Kučera
DS Dialog II / režie Karel Hoffmann // Brno **M!**

pá 27 / 2
10:30

Lesklé povrchy / Stanislav Zajíček
Divadlo Pária / režie Stanislav Zajíček // Gym. M. Lercha Brno **M!**

pá 27 / 2
17:00

Na lince 6 – II. výjezd / Ladislav Stýblo a další
Divadlo Čára / režie Ladislav Stýblo /
hudba O. Šárek, J. aβ Cindlerová // Brno **M!**

pá 27 / 2
20:00

Zrzavá subreta aneb Zvířecí divadlo / V. Peška, I. Peřinová
Ořechovské divadlo / režie Vlastimil Peška // Ořechov **DH**

so 28 / 2
10:00

Vražda v klášterní ulici / Eugene Labiche
DS Velká Bystřice // Velká Bystřice **DH**

so 28 / 2
13:00

Slavnostní vyhlášení výsledků přehlídek
Losování vstupenek o ceny

// soutěží //

Vstupenky jsou slosovatelné!!

Losování proběhne při příležitosti Slavnostního vyhlášení výsledků v sobotu ve 13:00 v Sále Domu kultury Horní Valy.

Soutěží se o zahraniční zájezd do Chorvatska, který věnovala CK TOMI Tour, a dvě jízdenky do Londýna se Student Agency.

| STUDENT | AGENCY |

Kdo z nás někdy nezatoužil být alespoň na chvíli někým jiným! Zažít velké dobrodružství, hluboký cit, kus napětí, záchvěv naděje, výbuch čisté radosti a uvolňujícího smíchu.

Jsou různé způsoby jak trávit volný čas. Někdo dává přednost sportovním aktivitám, další výletům do přírody, četbě, jiný zase televizi či kinu. Nemalou skupinu tvoří ti, kteří svůj volný čas věnují kultuře a speciálně divadlu. A jsou i tací, kteří divadlo nejen rádi sledují a navštěvují, ale také je aktivně sami utváří. Těmto divadelním nadšencům velmi fandím, protože amatérské divadlo je jeden z nejkrásnějších a nejhodnotnějších způsobů trávení volného času. Navíc nepřináší potěšení jen samotným aktérům, jako je tomu při mnoha jiných činnostech, ale také mnoha vděčným divákům.

Mým přáním je, aby radost herců a diváků se slila v jeden proud a provázela každé divadelní představení. Budu se velmi těšit, že skvělá představení obohatí svým poselstvím náš život a dají nám podnět k tomu, abychom dokázali být lepšími i v našem všedním životě.

Stanislav Juránek

/hejtman Jihomoravského kraje/

Prkénka našeho kulturního stánku jsou po roce opět připravena k hoblování. Jak víme, nejde o akt pravidelné údržby, nýbrž o pětidenní soutěžní setkání divadelních kumštýřů z různých koutů moravských, a to v jedinečné generační symbióze.

Příprava končí, poslední pokyny, opona se otvírá, roztáčí se pořádný mumraj, hobliny začínají lítat a my jsme rádi, že můžeme být při tom.

Zlomte vaz!

Zdeněk Grombířik

/ředitel přehlídek

DIVADELNÍ HOBBLÍK & MUMRAJ!,

ředitel Domu kultury Hodonín/

Roztočte to!

Roztáčí se vír II. ročníku přehlídek MUMRAJ! a DIVADELNÍ HOBBLÍK!
Důležité upozornění: Nejde o vír, jako když se vypouští umyvadlo!

Vítáme vás v Hodoníně! Ani nevíte s jakou radostí. Neboť, i pro letošní ročník jsme zvolili strategii přímého oslovení souborů, o které máme zájem. Cesta je to neobyčejně namáhavá, krkolomná, a právě proto jsme pro vás připravili spoustu novinek – to abyste se k nám bez vytáček napřesrok vrátili. Mílovými skoky se tak dostáváme k standartu desítky let zaběhnutých amatérských přehlídek. Než se ale pustíme do výčtu, co je nového, pohlédneme zpět – přes propast minulosti, která nás dělí od ročníku předešlého.

Velkým úspěchem MUMRAJE! 2003 bylo, že dva z oceněných souborů se probojovaly až na proslulý Jiráskův Hronov. Divadlo Čára hostí Hodonín i tentokrát. Uvidíme, jestli se mu podaří obájit svoji poetiku. Jediné Divadlo Příjemně strávený večer, které nás uvedlo v úžas minule, musíme bohužel oželeť. Rozpustilo se v profesních povinnostech svých členů. Bylo by velkou senzací, kdyby letos někdo podobně ohromil.

Na podzim minulého roku jsme spustili internetové stránky na adrese www.divadlo.cz/mumraj. Podařilo se nám vytvořit velmi nasycený zdroj informací, které jsou pravidelně aktualizovány. Očekávejte na nich v krátké době po festivalu velmi obsáhlou fotogalerii, internetovou verzi Zpravodaje a samozřejmě výzvu k účasti na příštím ročníku.

Pokusíme se rozjet informační portál Mumraj studentského divadla, v jehož rámci nabídneme webdesignerskou, dramaturgickou a produkční podporu amatérským souborům. (Více v sobotním vydání Zpravodaje.)

Zdá se být takřka výhrou, že se do organizace festivalu letos zapojil Studentský parlament města Hodonína. Díky jeho organizační podpoře jsme mohli program zpestřit o výstavu graffiti, která je k vidění ve foyeru Domu kultury.

Všechny ty hezké dívky, které o soubory budou pečovat, jsou jeho poslankyně. Jsou tu pro vás, soubory. Bez ostychu se jim svěřujte se svými starostmi.

Programový bulletin tu minulý rok rovněž nebyl.

Divákům jsme přiznali právo vyjádřit se k představením, mohou jej uplatnit hlasováním v divácké anketě. (Nesmíte však minout děvče, které rozdává cvrnkací kuličky u východu ze sálu.) Experimentálně se pokusíme zprovoznit diváckou anketu on-line na našem webu přímo během konání festivalu!

Čtěte náš Zpravodaj! Ten tu byl sice už minulý rok (viz web), ale složení letošní redakce slibuje obzvláště dobrou úroveň – především recenzí, redaktoři jsou totiž studenty divadelní vědy na FF MU.

Ceny, které převezmou ocenění, vytvořila Petra Nesvadbová (mj. předsedkyně Studentského parlamentu.)

Luxusem, který jsme si mohli dovolit jen díky přívětivosti Hodoníňanů, je Zahajovací ceremoniál a Slavnostní vyhlášení výsledků, které v sobotu ve 13 hodin odstartuje scénická znělka v režii Hany Klimešové. (Hanka bude také obě události uvádět.) Kdo bude trpělivý a vydrží až do konce, zastihne na Slavnostním vyhlášení hejtmána Jihomoravského kraje Stanislav Juránka, který je naším patronem, a pokud bude dosti přibojný, bude se moci u něj přimluvit za svoje divadlo na závěrečném zdravém rautíku. (Oběrstvení zajistila Česká společnost pro výživu a vegetariánství. Začíná postní období.)

Tím nejprívětivějším z Hodoníňanů je ředitel Domu kultury a ředitel obou přehlídek Zdeněk Grombíř. Bez jeho pomoci, vynalézavosti, štědrosti vstřícnosti, laskavosti a obětavosti by se nikdy přehlídky nemohly uspořádat v takovém rozsahu!

Byly by nám naše letošní vymoženosti k ničemu, kdyby je neměl kdo po zásluze ocenit. Zůstává to tedy zase jen na vás, jak si poslední masopustní a první dny pístu (jak symbolické!) užijete. Roztočte to!

/za Produkční tým Martin Maryška/

Prkno – kapitola sama pro sebe

/rozhovor s Jarkou Rozsypalovou/

„Stalo se, že jeden porotce vytáhl na festivalu stokorunu a řekl, že kdo mu vysvětlí, o čem to bylo, že mu ji dá.“

Divadlo Prkno z Veverské Bítýšky si za osm let své existence získalo přízeň nejen moravských diváků, ale znají ho i v sousedním Polsku, o čemž svědčí řada cen, získaných na různých festivalech amatérských divadel... Podle soudružky vedoucí, jak herci nazývají zakladatelku souboru Jaroslavu Rozsypalovou, poetika jejich divadla spočívá v absurdním černém humoru, kdy se míchají slzy se smíchem. A právě o tom, ale i o současné situaci amatérských festivalů jsme si s ní povídali.

Jak byste charakterizovala inscenaci, se kterou jedete na festival?

Poklesky byl takový pokus pro čtyři herečky různých typů. Chtěly jsme původně udělat něco veselého a nenáročného co se kulis týče, aby se to mohlo hrát v parku, na náměstí, prostě kdekoliv, kam bychom přijely s jedním kufrem a mohly rovnou začít. Tomu právě odpovídá příjemný, milý, ale nechci tím říci jednoduchý ani prvoplánový humor Stephena Leacocka.

Upravovaly jste nějak text do dramatické podoby?

Ne, absolutně ne. Zajímavé na tom právě je, že to není dramatický text. Literární poklesky, to je soubor povídek, z něhož jsme vybraly dvě, jak leží a běží, není tam žádná úprava do divadelní polohy, s čímž jsme se ještě nikdy nesetkaly.

Co to tedy pro vás znamenalo?

Pro nás to znamenalo, že jsme se musely učit těžké a dlouhé texty. Ze začátku to vypadalo strašně zmateně, protože čtyři holky hrají všechny postavy dvou povídek, ale když jsme překonaly fázi mechanického učení a začaly to rozhýbávat, poznaly jsme hravost Leacockova textu, a že to vlastně funguje.

Kolik členů má váš soubor?

Celé Prkno má samozřejmě víc členů než čtyři, počet kolísá mezi deseti až dvanácti herci.

//rozhovor//

Vy sama režírujete vybrané hry?

První věci jsem režírovala, ale já nejsem režisér a ani se tak necítím. Shodou okolností jsme rok po založení potkali Pavla Vašíčka, který má v Bítýšce chatu. Díky němu má Prkno takové úspěchy, protože on nás vycepoval a divadelně vychoval. Sám se totiž v mládí podílel na klubovém divadle Cylinder v Brně.

Jak se změnil od té doby váš pohled na divadlo?

Já divadlo miluji čím dál tím víc. Čím víc se v tom vyznám, tím víc si to užívám. Divadlo je pro mě láska a zároveň jistota. Mohu být smutná, mohu být nemocná, vylezu na podium a všechno je pryč.

Účastníte se kromě Hodonína také jiných festivalů?

Ano, účastníme, a právě proto jsme se před sedmi lety rozhodli i nás v Bítýšce uspořádat festival amatérských divadel Setkání na prknech.

Jakou máte zkušenost s účastí na jiných festivalech?

Na větších festivalech funguje často velká rivalita. Zejména na celonárodních je to vždy takové nepřátelské, arogantní, pro soubory až deprimující. Každá inscenace se porotcům líbit nemusí, ale způsob, jakým s vámi zacházejí, to všeobecné ponižování, ráda nemám.

Už jste se s něčím takovým setkala?

Bohužel ano. Stalo se, že jeden porotce vytáhl na festivalu stokorunu a řekl, že kdo mu vysvětlí, o čem to bylo, že mu ji dá. Za vrchol neslušnosti to považuji hlavně z toho důvodu, že dotyčný porotce je zaměstnán v Artamě, která má podporovat amatérské divadlo.

Co má být podle vás smyslem festivalu amatérských divadel?

Smyslem těchto festivalů by mělo být přátelské setkání, kdy ostatní divadelníci tleskají dalším divadelníkům, není to o tom něco někomu závidět.

Jaké další inscenace máte na repertoáru?

Je jich hodně, proto bych jmenovala jen některá. Jsou to například hry Rohypnol, Kat a Velkovezír a Brýle.

Jaké máte plány do budoucna?

Právě na základě toho, že nás viděl Pavel Fiala v létě ve hře Brýle, tak nám napsal hru na tělo. Ta se také objeví na Prkenném festivalu, který se koná od 14. do 20. března, kde se budou hrát převážně naše věci. \\\

/zpovídala Judita Hoffmanová/

Jaroslav Dušek:

„Baví mě hledání.“

...také jeden, který hrál studentské divadlo...

Jak jste se dostal k divadlu?

Já jsem se k divadlu dostal celkem přirozenou cestou. Moji rodiče byli v divadle Semafor, tak jsem s nimi občas chodil na zkoušky, ale to jsem byl dost malý a už si to tak nepamatuji. Dostal jsem se k divadlu takovým samospádem. O divadle se u nás doma hodně mluvilo, navíc na základní škole jsem stále něco recitoval, a pak jsme na gymnáziu začali hrát divadlo.

Jak to vzniklo? Byl jste vy tím hybatelem?

Vzniklo to tak, že jsem si vzal referát v českém jazyce na lidovou píseň, ale doma, když jsem ho začal zpracovávat mi nějak najednou přišlo hloupé přijít do školy s referátem. A tak jsem přemluvil několik spolužáků a udělali jsme takové krátké pásmo, měli jsme tam tři písně a mezi nimi byli krátké scénky nebo mluvené slovo. Trvalo to asi dvacet minut a celé jsme to předvedli ve třídě před tabulí jako referát. Naše paní profesorka českého jazyka Danuše Ročková se strašlivě smála, ale opravdu strašlivě, až nepřičetně, a řekla, že toto nesmí přestat. A protože na našem gymnáziu Budějovická byl takzvaný „Malý pavilón“, kde bylo jeviště i s reflektory, tak jsme tam začali hrát.

Účastnili jste se také nějakých divadelních přehlídek?

Ne, to ne. To my jsme takové věci nikdy nedělali.

Kdo vás objevil pro roli učitele Saši Mašlaně v Pelíškách? Dělal jste konkurz? Byl to Váš první film?

Žena Jana Hřebejka Lenka objevila Vizitu a objevila jí vlastně i pro Honzu. Ten potom chodil na naše představení a jednou mi domů přinesl scénář, tak jsem si ho četl, rozmýšlel jsem se a nakonec jsem to vzal. Jinak to nebyl můj první film, již předtím jsem účinkoval ve filmech: Pražská pětka, Vrat' se do hrobu, Kouř, Don Gio a Kamenný most.

Dvakrát jste se hlásil na DAMU, ale nepřijali vás. Na jaký obor jste se hlásil?

Já si to tak přesně nepamatuji, ale myslím, že jsem dělal zkoušky jednou na herectví a jednou na režii. Na DAMU jsem začal studovat až po mnoha letech, kdy jsem již vedl dramatické oddělení na konzervatoři Jaroslava Ježka.

Co pro vás znamená divadlo? Kde berete motivaci a co vás pohání? Proč děláte divadlo?

Já jsem začal dělat divadlo takovým tím přirozeným způsobem, jako takovou přirozenou a samozřejmou věc, a to mi zůstalo. V době, kdy jsem od toho chtěl odejít, se mi zdálo, že by mě chybělo a že by mě to mrzelo. A tak jsem u toho zůstal.

Jak vzniklo divadlo Vizita?

Divadlo Vizita jsme založili s mým spolužákem Janem Bornou asi v roce 1980. Zpočátku jsme hráli taková poloimprovizovaná představení, což znamenalo, že jsme měli scénosled, věděli jsme jak to dopadne, ale neměli jsme přesné dialogy, neměli jsme určeno co kdo bude říkat a tak. Bylo to takové volné.

Proč se věnujete improvizaci a jak jste k ní dospěl?

To vlastně vzniklo již na gymnáziu, kde jsme zpočátku hráli nějaké hry od Jiřího Suchého. Potom jsem začal psát nějaké texty k písničkám Voskovce a Wericha a vždy před tou písničkou byla nějaká scénka nebo monolog. Psal jsem také hry a už v nich byla improvizace obsažena. Teprve později jsem objevil dr. Ivana Vyskočila a jeho Nedivadlo s Pavlem Boškem, protože Pavel Bošek se byl podívat u nás na gymnáziu na tom našem představení, a tak mě potom pozval na Nedivadlo, a tím byl můj osud zpečetěn. Mě ani nenapadlo, že bych hrál nějaké jiné divadlo. Já jsem neinklinoval k tomu, že bych chtěl hrát třeba

//rozhovor//

Čechova, nevěděl jsem proč bych to hrál. Prostě ta improvizace vznikla takovou přirozenou cestou v těch šestnácti patnácti letech.

A co vaše děti...

Improvizují, improvizují...

...chodí s vámi do divadla, snažíte se je ovlivnit?

Chodí s námi do divadla, někdy jdou na Vizitu, někdy jdou sami. Já to nechávám na nich. Nesnažím se je ovlivňovat. Jestli mají chuť, tak ať přijdou, ať si to rozhodnou sami co chtějí.

Vyučoval jste na konzervatoři Jaroslava Ježka. Bavilo vás to? Byl jste hodný učitel?
Bavilo mě to moc. Já myslím, že jsem byl hodný, myslím, že jsem nebyl zlý. V ročníku bylo kolem deseti studentů, jedním z mých prvních studentů byl například Jiří Macháček a mezi další patří např. Ester Kočíčková, Kamil Švejda a vynikající herečka, která žije ve Slovinsku Nataša Burger.

Pořádáte nějaké improvizční dílny?

Výjimečně na Dobešce v Praze uděláme jednou za dlouhý čas nějakou improvizční dílnu. Nejraději pro neherce, pro lidi z řad publika, kteří mají chuť si to také zkusit.

Zajímáte se o politiku?

Nezajímám.

Co vás ovlivnilo? Do jakých divadel jste chodil jako kluk?

Já jsem chodil každý týden na Ivana Vyskočila, hrál jednou týdně a já jsem po tři roky chodil na každé jeho představení. Jinak jsem chodil spíše do těch menších divadel, do divadla Na Okraji, do Rubínu, Na Zábradlí, do Činoherního klubu, prostě kam se tak chodilo v té době.

Dělal jste někdy asistenta nějakému významnému režisérovi?

Ne, asistenta režie jsem nedělal, ale chodil jsem se dívat na zkoušky Evalda Schorma do divadla Na Zábradlí. Já jsem se s Evaldem Schormem sprátelil, a tak jsem se mohl dívat, jak zkouší Příliš hlučnou samotu, to jsem viděl skoro všechny zkoušky a nebo jsem viděl poslední zkoušky Karamazovců.

Sledoval jste také amatérskou scénu?

Dříve byla docela zajímavá amatérská divadla. Takové divadlo Lampa například. A nebo brněnská „Xka“ byla výborné divadlo, to vedl Zdeněk Čecháček řečený Turba. Já sám jsem chodil na seminář malých jevištních forem k Ivanovi Vyskočilovi, což znamenalo, že se jednou za tři týdny sešla taková partička a četlo se tam co kdo napsal. Ivan Vyskočil to komentoval a i ostatní k tomu něco málo povídali.

Jezdil jste jako divák na nějaké divadelní festivaly? Hlavně na Šrámkův Písek a na festival v Poděbradech. Studoval jste také divadelní vědu na FFUK v Praze, ale po čase jste odešel. Proč?

Tehdy vedl katedru Milan Lukeš, vedoucím našeho ročníku byl František Černý a na film jsme měli Galinu Kopaněvu. Bavilo mě to nějakou dobu, ale později již trochu méně. Na mě to bylo příliš učené. Trochu mě mátl to, že se říká poučka, že specifčnost divadla spočívá v jeho neopakovatelnosti a neukotvenosti, ale pak se zabýváte divadlem starším více než padesát let. To mně nešlo dohromady. Tohle mě nebavilo – zabývat se jen těmi mrtvými údaji, a k tomu současnému divadlu se šlo jen velice málo a ještě za komunismu s určitým ostychem, aby to náhodou nevyvolalo nějaké problémy. Tak jsem asi po roce a půl odešel, tak nějak přirozeně. →

//rozhovor//

V listopadu byla v divadle v Řeznické v Praze, premiéra hry A. Jarryho Král Ubu, kterou jste režíroval. Byla to vaše první divadelní režie?

Já jsem vždy tak nějak režíroval divadlo, ale první divadelní režie to byla z hlediska toho, že jsem měl k dispozici profesionální soubor. Já jsem většinou pracoval se studenty, ale vlastně již v divadle Archa v roce 1994 jsem režíroval operu La Serra. Michala Vicha, ke kterému jsem vytvořil i libreto. Za divadlo V Řeznické mě oslovila Jitka Sedláčková. Já jsem s králem Ubu měl takovou svojí zvláštní vnitřní historii, protože jsme kdysi psali s Jaroslavem Hyklem a Jaromírem Kačerem scénář k filmu *Král Ubu*, který se ale nerealizoval. Zaujalo mě toto oslovení a řekl jsem si, že kruh se uzavírá.

Další premiéra byla tento týden 18. února 2004, a sice v Dejvickém divadle v Praze. Toto představení jste připravil a nese název Sekec Mazec. Mohl byste toto představení divákům trochu přiblížit?

DD mělo chuť vyzkoušet si něco nového, již si vyzkoušeli činohru i operu, a tak přišli s tím, že by si chtěli vyzkoušet improvizaci. A to představení je skutečná a úplná improvizace osmi herců z DD, kteří se rozhodli, že budou podstupovat dobrodružství celovečerní improvizace bez jakéhokoliv námětu či tématu. Pracovalo se mi s nimi nádherně, a i když se improvizací předtím nevěnovali, zvládli to výborně. To umění improvizace si asi určitým způsobem nese v sobě každý. Já jsem při zkoušení postupoval trochu jiným způsobem, než když jsem učil, vlastně jsem to hodně nechával na nich, jen jsem to tak jemně korigoval. Zkoušeli jsme tak, že hráli, když se sešli v pěti lidech, tak hráli v této sestavě třeba hodinu, a pak jsme si o tom trochu povídali.

V Praze, ale například i v Brně existuje soubor, nebo spíše uskupení lidí, kteří pořádají tzv. improvizální ligu. Víte o nich?

Ano, znám je, ale to je jiný typ improvizace. Tam se improvizuje na zadání, na téma, je to časově omezené, tzn. improvizace trvá většinou dvě minuty. Ale mě zajímá celovečerní improvizace, která nemá to téma předem dané. To znamená, že téma se objevuje se objevuje tou hrou, je vyjevováno. Tak to mě zajímá, to, že herci hledají to téma. Znamená to, že méně předvádí tu zručnost, ale mě ve všech oborech divadla méně zajímá ta šikovnost a zručnost. Mě baví hledání. \ \

/Jaroslava Duška zpovídala Barbora Šulcová/

„Mumrajovost“

aneb Skoropohádka o tom,
co si zpívám, jak si tančím
a kdo mne tenkrát
jednou & provždy uchvátil

/Jana αβ Cindlerová/

Chaos je všude a víme to všichni. Ale co víme? Že je všude – nebo že je všude?

Některí z nás to první, někteří to druhé. Nebo naopak. Rozhodně jedni vidí něco jiného než druzí, protože něco jiného vědí. Jsou iniciovaní. A to jim přineslo klid.

Následující slova nejsou iniciací, ale klid přinesou i tak. Ovšem něco za něco – klid za oběť: oběť dvojediného boha Jednou&Provždy. Je to on, komu byly po staletí obětovány všechny výjimky, anomálie, specifické případy, zvláštnosti a bezprecedenty. A je to on, koho je nyní nutné obětovat na oltář boha jiného – boha Tentokrát. Ten však bohu J&P za své dlouhé opomíjení, ba utlačování stejnou mincí nesplatí. Naopak: přizve jej k vládnutí a poskytne mu maximální prostor. Stejně jako si sám maximální prostor ponechá.

Následující slova jsou prostě o tom, kterak svět řídí bůh Tentokrát: bůh natolik podivuhodný, že po svých věřících nevyžaduje, aby před ním padali na kolena. Ale mohou, stejně jako si mohou stoupnout na špičky, ukročit stranou a pootočit se. Jde jen o to změnit úhel pohledu – jak doporučují učinit moudrá lidová ústa tehdy, zdá-li se vám svět chaotickým; jde o to umět si uvědoměle zazpívat spolu s Naěvou, že možnosti tu sou. A to se mi líbí. A to mi přináší klid.

Líbí se mi přístup teorie chaosu, která se vším souhlasí a vše popírá. Popírá výhradní platnost kteréhokoli jediného přístupu a vsazuje jej do zrelativizujícího systému, kde má platnost vše.

Líbí se mi teorie chaosu, ryze pozitivní a tolerantní, jež s přehledem a ve vyšším zájmu slučuje domněle neslučitelné: v zájmu vzniku struktur vyššího řádu, struktur disipačních.

A líbí se mi nezbytnost, jakou přisuzuje náhodě: nebylo by disipační struktury, nebylo-li by bifurkačního bodu. Ale bifurkační bod by byl k ničemu, kdyby v něm nemohla zasáhnout náhoda.

Náhoda je tu tím, na co se čeká, aby něco vzniklo: systém pracuje deterministicky – pod vládou boha J&P – a opět pracovat deterministicky bude. Avšak nyní nastal čas, kdy má být toto předurčení určeno, kdy je třeba zvolit jedinou z nekonečného množství možností dalšího vývoje. Nastal čas boha Tentokrát.

A ten svým jediným neopakovatelným náhodným gestem určí směr. Opět až k další křižovatce bifurkačního bodu, kdy je opět povolána ke slovu náhoda, aby opět determinovala následující vývoj. Jen díky náhodě se neustále vytváří nová struktura – jen díky náhodě systém může fungovat: neustále se samsopřřádává.

Líbí se mi teorie chaosu přinášející svědectví, že s protikladností protikladů si poradit lze. Radí přehodnotit vztah k duálnosti, kterou naprosto není nutné vnímat jako dva osamocené, vzdálené a nijak spojitě izolované body – nýbrž jako mezi těmito body úsečku, jež obsahuje v každé z částí rozdílnou kombinaci svých dualistických komponentů.

Jak kdysi napsal divadelní vizionář Antonin Artaud, jenž jako jeden z prvních s pojmem chaosu operoval ve svých teoretických úvahách: „Skrytý Bůh ve svém

stvoření světa poslouchá kruté nutnosti, které je poddán, a tudíž nemůže do středu počátečního víru dobra, jemuž chce, nepojmout jádro zla.“

Což samozřejmě může znamenat, že něco obsahuje pouze dobro a něco pouze zlo – ale spíše tomu bude tak, že každé něco obsahuje dobro i zlo. A též je pravděpodobné a jaksi zákonité, že čím více je něco přesvědčeno o svém vlastním – a jen svém – dobru, tím více je zlem.

A mě se líbí chaos, který není definitivně přesvědčen o ničem. Protože ví, že tak nelze. A nabízí možnosti – jen tím, že provádí prostý, a přitom nadmíru inteligentní, součet. Syntézu. Nebo prostě kompromis. Radostně uctívá Tentokrát, boha změny, vším dříve neslučitelným – jen proto, že protikladným.

Teorie chaosu skýtá naději – a hlavně k ní klíč: právě onen postmoderní kompromis, jenž se inspiruje radou moudrých lidových úst a mění úhel pohledu. Ukrajuje z ortodoxního stanoviska a bez emocí si všímá i toho úplně protichůdného.

Takže když třeba zjistíme, že toto divadelní představení tedy **SKUTEČNĚ NE**, že náš divadelní názor s tímto skutečně sloučit nelze a že jako umělci se tedy skutečně neshodneme – jako lidi se alespoň vstřícně shodneme na těchto neslučitelnostech a jako skuteční lidé se budeme vyvíjet nejpozději od této chvíle. A vůbec se nespokojíme s tím, že jsme se shodli, že se shodneme, ale budeme se radostně neshodovat napříč a navzdory věkovým rozdílům, kulturám, pohlavím, kontinentům, disciplínám, náboženstvím, rasám a sexualitám a budeme si s nadšením vzájemně prezentovat své nápady a přát si, aby třeba právě ten náš někoho inspiroval k něčemu mnohem úžasnějšímu, než jak jsme s ním naložili my. Aniž to kdo bude považovat za krádež. Aby se horizonty nás všech zase o kousek rozšířily.

A to je konec pohádky, která je snad ještě větší kýč než všechny produkce všech nejosobitějších divadelních ochotníků dohromady. Skoro konec. Moc dobře přece víme, že všechny divadelní manifesty leží na hranici utopie – alespoň by ležet měly: nepředstavovat cíl, jehož se má dosáhnout, nýbrž cíl, k němuž se má směřovat. Nesmí se ho dosáhnout, protože nesmí zmizet horizont. Aby vždy možnosti tu byly.

Pojmy chaos a mumraj evokují týž pocit nepřehlednosti, změti, absence řádu – a v obou případech je tomu jinak. Stejně jako se téměř na konci středověkých mumrajů objevoval drak, aby se na konci úplném objevil svatý Jiří drakobijce, nebo se dostavil lékař, aby svou groteskní medicínou oživil toho, jenž byl před chvílí v souboji zabit, tak i teorie chaosu spočívá v neustálém obnovování řádu. Vždy lepšího, než byl ten předchozí, protože přepsaného podle nových skutečností. Bůh Tentokrát ví vždy o všech – a proto je jeho řád vždy pro tentokrát tím nejlepším...

Změníme-li úhel, uvidíme jej všichni. I charisma boha Tentokrát. I neplnohodnotnost a vetčnost. Boha J&P. I to, jak jim to spolu sluší. A perlu ve špatném kuse. A skvělý kus, který je hliněnou kuličkou. A spoustu jiných věcí. – Navlékneme je všechny na tkanici, kterou nikdy nedokážeme svázat, a zataněme s nimi mumrajový tanec na hrobě definitivního řádu a modleme se nikdy nekonající řízenec za všechny draky, protože drakobijci se najdou vždy.

Za chaos, ať je všude a bude provždy. Jen v tomto bodě nechť je Bůh J&P hegemonem. \ \

Čo nájdete v ďalších číslach

V prvom rade vám ponúkame recenzie všetkých predstavení Mumraju i Hobblíku. Ďalej sa budeme veľa rozprávať. Prinesieme rozhovory s členmi niektorých vystupujúcich súborov a s ďalšími zaujímavými predstaviteľmi z divadelného sveta. Pozhovárame sa napríklad o tom, ako sa úspešná moskovská herečka a režisérka dostala na Moravu, aby nakoniec učila na Jamu. Od mladého občasného žongléra sa dozvieme, aké je to hrať pouličné divadlo na francúzskych uliciach s partičkou bláznivých Francúzov. Pozveme vás na inscenácie, ktoré nás zaujali. Pozrieme sa spolu napríklad na britskú a francúzsku drámu. Poradíme, ako sa môže dostať amatérsky súbor na web. Spomenieme pár významných svetových divadelných festivalov. A to nie je všetko. Ved' uvidíte. Veríme, že sa vám náš spravodaj bude páčiť. Sami sme zvedaví, ako to všetko dopadne.

Pozývame vás na stredu alebo Ako strávi deň náš ideálny divák

7:30 budíček

8:00 raňajky (snídaně), popritom listovanie v utorkovom spravodaji

8:30 Tohula: Jolombo aneb chyba lávky

Autorské predstavenie Hany Klimešovej. Podobnosť názvu s detektívnym seriálom, v ktorom v hlavnej úlohe vystupuje chlapík v hnedom baloňáku a s cigarou, nie je náhodná. Colombo vždy všetko bezchybne vyrieši. A čo Jolombo?

10:00 desiata (svačina), popritom dychtivé hltanie nového spravodaju

10:30 Divadlo NAJIVNÍ: Nebe, Peklo... a Ráj

„Jde o komicou hříčku o životě a hlavně o tom, co je po něm.“ Predstavenie je atraktívne i vďaka použitiu amatérskeho videa.

11:30 prezeranie výstavy graffiti

12:00 obed

12:45 čítanie spravodaja

13:00 rozborový seminár

13:15 opätovné čítanie spravodaja během rozborového semináře

14:00 učenie sa oblúbených častí naspamäť

15:00 voľný čas prerývaný diskusiami o zhliadnutých predstaveniach

18:00 chválenie organizátorov za dobre vykonanú prácu

19:00 propagácia festivalu medzi kamarátmi a kamarátkami

19:30 večera

20:00 DS města Zábřeh: Na správné adrese

21:00 vášnivé divadelné debaty nad pohárom opojného nápoja

22:30 treba si dať pozor, aby ste skončili na správnej adrese

23:00 zaspávanie a tešenie sa na ďalší festivalový deň

//redakce//

Peter Jakuš / šéfredaktor,

Marie Honzíková, Judita Hoffmanová, Barbora Šulcová, Václav Vomáčka // grafika & sazba Martin Maryška

www.divadlo.cz/mumraj

